

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

D[omi]nica 24. post penthe[costes] Sermo lxxviii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

lxviii

bus meis eloquia tua sup mel oei meo. Ad cuiusmodi suscitato-
nez vocant p̄na correccio. materna desolatio. petri auditoritas &
recognitio. Ioh̄is caritas & gratificatio. atq̄ iacobi virilitas &
supplantatio. Item nō allegorice qz synagoga manet clausa i
domo n̄ audiens pdire in publicū & mortua ē. Qm̄ h̄m Aug. le-
galia & mortua sūt & mortisera. Interim vero dū ad fidem xp̄i sa-
nata venit gentilitas. funeralia iudei agūt. cultū plangētes in-
dācū. Nier. 9. Cōtemplamini & vocate lamentatiōes & veniat
ad eas q̄ sapientes sūt mīstite & sperate festinēt & assumant sup-
vos lamentū. deducant oculi v̄i lacrīas. & palpebre vestre de-
fluant aquis. qz vox lamentatiōis audita ē de syon. qm̄ vastati-
sumus & dūsi vehementēt qz dereliquimus terrā. qm̄ deiecta sūt ta-
bernacula nr̄a. sed ad domū isrl̄ cū intrauerit plenitudo gentiū
in fine m̄di veniet dñs & eiectis vanis lamentis intrās indeoꝝ
corda. filie p̄ncipis apprehendet manūz vt recta opeꝝ vt post se
trahat & tunc viuet puebla que adhuc mortua plangit. Tren
quarto. Sp̄ritus oris nostri christus occisus ē in pctis nostris
cui diximus in umbra tua viuemus in gentibꝫ. Rogemus er-
go deum vt nos mundet & viuifiet.

Dñica. 24. post penthe. Sermo lxviii.

Prima pars.

Om̄ videris abominationem desolationis que
dicta est a Daniele p̄pheta stante in loco sancto x̄.
Q̄at. 24. idem legit̄ Mar. 13. & Luc. 21. iustuz est
vt res unaqueq; tpi auemiat. & qz dñica ista vlti-
ma est offitioꝝ. id legit̄ euangelium in ea qd̄ de his
tractat que in fine seculi futura sūt. Sicut at dīc beatus Grego
34. moa. in p̄ncipio. finis m̄di hui⁹ qualis futurus sit. dēphēn
di p̄t ex etatibꝫ hōis vnius. nr̄a em̄ etas per mueniles annos
roboratius viget. in senili aut̄ tpe duz vementibꝫ annis augēt
crebrescentibꝫ morbꝫ extoquīt. sic et m̄di tps dū venientibꝫ an-
nis augēt crebrescentibꝫ malis afficit. crescent tpa. crescent et
mundi mala iam seris. et contra mundum totis viribꝫ anti-
quis hostis. eo magis insurgit quo ipsius finem proximiorē
conspicat. sciens temptandi licentiam sibi tollendam. et se de
proximo fore damnandum. sed contra hostis huiusmodi impe-
tum salvator noster dat refugium. dat consilium. dat etiam
subsidium. Refugium quidem primo aduersus violentiam

Sermo

persecutionū. Itēz consiliū aduersus fallacias erroꝝ. ibi. tunc
si quis vobis dixerit. Item subdiuin aduentus sui contra malū
tiam iniquorum. ibi. Statim autem post tribulationem B
Circa primū sex tangunt. primū est future psecutionis signum et
tps. signū quidē est abhommatio desolatōis. tps vō illud qđ i
Daniele taratuꝝ ē. Dic g. cū videritis abhommatiōē desola
tōis stantē in loco sc̄to: q̄ qđe abhoiatio: dicta ē a danielē pphē
ta q̄ legit: ipsuꝝ pphēta intelligat. si p̄t v̄l̄ tria itelligat. i. qđ
sit abhoiatio desolatōis h̄m quo tpe futūa sit. tertiu m quo sc̄to
locū stabilienda sit. In danielē at pphēta. 9. ca. sic legim⁹. an
gelū gabrielē dixisse septuaginta ebdomadas abbreviate sunt
sup pl̄m tuū. & sup vrbem sc̄tam tuā & assumet p̄uaricatio et si
nem acapiet p̄ctm. & delecta iniquitas & adducat iustitia semp̄
na. & impleat vīsio & pphēta & vngāt sanctissimōꝝ. has eb
domadas. 70. auenienter angelus sic distribuit dicēs q̄ ab exi
mado septē & sexaginta due post q̄s occidēt xp̄s. & ciuitatem et
sanctuariū dissipabit p̄l̄is cū duce venturo a finis ei⁹ vastitas
et p⁹ finē belli statuta desolatio. & q̄ ex nūo. 70. ebdomadazz
firmitab aut pāctū multis ebdomada vna q̄n rursus dūidit
dicens. & in dimidio ebdomadis deficit hostia & sacrificium. et
erit in templo ab hoiaatio desolatōis. & v̄l̄ ad assumptionez et
finem p̄seuerabit desolatio. h̄c ē illa abhommatio desolatiōis
de qua saluator dicit. Qui legit intelligat. n̄ est aut impossibl̄
hmōi vīsionis intellectus. alias xp̄s non remitteret lectorē ad
claude sermōes & signa librū v̄l̄ ad tpus statutū. p̄transibūt
em plurimi. & multiplex erit scientia qđ verbū exponens Gre
g. moꝝ. ca. 11. diebō inq̄ens singulis magis magis sc̄ia cele
us cū tpe excrescit. licet at istud n̄ sit impossibile intelligendum
dici. z. Pet. 1. pphēcie scripture sacre n̄ sit p̄pria interpretatiō
hoīm. cū ei pphēta ip̄a n̄ sit allata voluntate hoīm. sed inspira
tione sp̄us sancti d̄sequens est q̄ n̄ nisi eodē reuelante sp̄u pos
sit intelligi. hoc dico de pphēta nōdūz completa. nam pphēcas
completas facile intelligit qui veritatem p̄nuntiatam nouit. q̄
difficilis autem fuit h̄modi pphēcie intellectus. diuerse ipsius
expositiones declarant. nam Hiero. in originali super Danielē
decem expōnes adducit ppter ambiguitatē qđ veri⁹ sit lectori
discernēderelinq̄ns. n̄ est aut n̄r intentionis ipaz danielis

Ixxviii

prophetias exponere. nisi quantum pertinet ad primum materia C
 Scieunduz at q. 70. ebdomadas annoz sunt. quaz unaqueqz
 septem annoz est qui sūt anni. 490. iste ebdomades abre-
 uiatae dicuntur. qz anni significant lunares qz annis solaribz brevi-
 ores sunt vndeac dieb. Ideo anni lunares quadringenta no-
 nagiata sunt ex solaribus. 475. istud tpus annorum dixerunt
 quidā apletuz fuisse an xpī nativitatez tpbz hircani a antiquo
 mī qn iudea tributaria facta est romanis. Africarus vō dicit qz
 apleti fuerit in morte xpī. ex tūc em̄ sacrificia templi erant abho-
 minatio deo. Vpolitus martir dixit. hos annos tpbz antixpī
 splendos. hz qn ista cōpleta fuerit prophetia adiuuam ad intelli-
 gentiā p̄ textū euangelij Luc. 5. vbi d. cū videritis circūdari ab
 exercitu irlm. tunc scitote qz appimquabit desolatio eius. tunc
 qui in iudea sunt fugiant ad montes xc. g ad līaz ptz quia nec
 ante xpī incarnationē. nec in passione eius. hz vt ipsem̄ prophetiā
 applicat obſidionī irlm tūc certa post ipsius ascensionē fuit
 apleta. volens igit dñs in se credentes cautos reddere ē adūla
 seculi dedit signū destructionis ciuitatis irlm. cū videritis abho-
 nationez desolationis Cris. vide ē inqt mihi dicē romanorum
 exercitū quo ciuitas sancta irlm desolata est. Vel bī Hier. ab
 hominatio i scriptura sacra cultus idolatrie d. Post xpī vō ascē-
 sionez annis decē posita fuit in templo imago Gay impatoris
 ab herode. q abhominatio signū erat desolandi ciuitatē. rursus
 Helius adrianus equestris capta ciuitate in loco sc̄o et in sancta
 sanctoz prophetam imaginēz posuit. quā cū inde amouissent indi-
 gnatus ille ciuitatē et templū funditus evertit. et facta ē ciuita-
 tis desolatio. g illud idolum abhominatio presagiu erat. et oc-
 casio desolatiōis urbēs: que dicta est a Daniele prophetā: de hac
 em̄ prenunciavit ipse: stante: sez abhominationē: in loco sc̄o:
 et in sancta sanctoz templi: q legit prophetam intelligat misteriū
 D Nō bī Hier. qn ad intelligentiā prouocam̄ misticū mon-
 strare esse qd d. Ideo illa abhominatio q fuit signū desolande ci-
 uitatis irlm. ipsa eadem misticē figurat abhominationē futuraz
 in ecclia desolanda nouissimo tpe. oīa enim in figura nrī obin-
 gebat illis. hec abhominatio antixpī abhominabilis ē p̄t qua-
 tuor. Primo qz ei adulterio nasciturus. z° quia diabolus in eū
 est ingressurus. Jcb. 37. ingredit̄ bestia latibulū suū. et i antro
 suo mœabit. qm̄ vt dicit Gre. 32. moz. ca. 16. purus qui dē hō
 generabit antixpī. et usq ad diuindaz sibi vim angelicę fortius
 dimis excrescat. et vt idem dicit. 27. moz. ca. 24. antiqu⁹ hostis
 velut bestia. cum in fine mundi damnatum illum hominez qui
 antichristus vocatur inuaserit. Quid aliud p̄ latibulum suum

Sermo

ingrediens quippe illud diaboli antrum ac latibulum bestie est.
Tertio antixps abhomatio erit rōe ab hominabilis opacis.
qr sub sc̄ritatis specie ab hominabila opabit. Q̄rto qr cū lit hō
peccator hō diabolicus. diuinū tū sibi usurpabit honore. Vn. z
Thessa. z. reuelabit homo peccati. et filius p̄ditionis qui aduersat
et extollit sup om̄e quod d̄ deus. aut qd̄ colit ut in templo dei
sedeat. ostendens se tanq; ipse sit deus. hec abhomatio erit de-
solatōis qr desolabit eccia. vastabit cultus xpiane religionis
et sancta erunt in dulcatione. Joel. i. Perijt sacrificiū et libato
de domo dñi. a luxēt sacerdotes mistri dñi. depopulata ē regio
luxit humus. hm̄i vero antixpi aduentū difficile aut etiā im-
possibile est cognoscē. h̄ eius iā a p̄parent imagines oīs deniq;
iniqu9. oīs falsus. oīs filator est antixpi imago. In ecclia quip-
pe q̄ sanctus locus ē. stat platus aliquā symoniacus. adulst. ana-
reas tanq; abhomatio qua desolat ecca. In religiōe etiā aliquā
reperi abhomatio desolatōis. supbia sub signis hūilitatis. lu-
xuria sub hītu honestatis. auaritia sub regime paupertatis ps.
Ab hominabiles sūt et corrupti facti sūt in studijs suis. ista sūt
preui aduentui illius ab hominabil antixpi. q̄ qnto amplius
erit eunt tanto p̄simiōe ipsius aduentū prenunciant. Et nō q̄ ille iniquus antixps hoc loco d̄ abhomatio rōne ini-
quitatē et abusionis. Item Gen. 49. dicit esse coluber in via. et
cerastes in semita mordens vngulas equi ut cadat ei⁹ ascensor
m̄ credidit antixps de quo ista intelligunt. coluber aut d̄ spens
qui colit vimbras. Cerastes v̄o est serpens cornut⁹ h̄is cornua
quatuor filia arrietinis. Erit igit̄ antixps serpens veneno mali-
cie. coluber insidians. et cerastes dominans. cuism̄i q̄tior cor-
nua erunt q̄tuor m̄di dñia quib⁹ coronabis. orientis viz occide-
tis septentrionis et austri. Nam vt dīc Hiero. sup danielē sol⁹
ex iudeis antixps in toto orbe regnabit. Item Dañ. z. Ipse est
vndecimū cornu diaboli. cornu quidē rōe dñationis. vndecimū
vero rōne transgressionis. nam vndenarius cū denariū in vnitate
16. de hm̄i cornu transgressione. dīc. ps. Nolite extollere in al-
ium cornu v̄m. nolite loqui aduersus deum iniquitatēz. Item
Apoc. 13. dicit esse bestia diaboli ab eo sumens p̄atem ut lo-
quatur blasphemias in deum. et pugnabit contra sanctos atq;
lius. nec ex v̄rgine natus. et pro suis crucifixus iniquitatibus
et q̄ dīcta predixerit miraculis falsis. et scriptū testimonijs ap-
probauerit. Item ipse est diaboli spelunca ratione simulationis.

lxviii

Job. 37. Item ipse erit diaboli cauda rōne vltimo p̄secutionis.
 Cauda enim vltimum est animalis. Sicut dicitur Job. 40. Itē
 ipse erit diaboli sternutatio ratione diabolice commotionis vt
 dicit Job. 41. vbi Gre. 33. mo. 22. ca. 34. qz sternutatio inq̄t ma-
 xime caput acutit. diaboli sternutatio vocat illa eius extrema
 motio qua dānatuz hoīem ingredit̄. et p̄ eū rep̄bis principat̄
 qz tunc tanta se amouebit v̄tute vt mēbra etiā si fieri pot̄ elec-
 ta pturbet. Itē erit alitus diaboli rōe pestifere inspiracōis. Job
 41. alitus eius prunas ardē facit. Itē erit collū diaboli rōne in-
 flexibilis obstinacōis. Job. 41. in collo eius morabit̄ fortitudo
 & eiusdē. 15. Tendit adūsus deū manū suā. & dō ipotentez ro-
 boratus ē. currit adūsus deū erēto collo & pingui cervice ar-
 matus ē. Itē ipse erit diaboli gladius rōne ire & puerse sugge-
 stionis. Job. 41. cū app̄hendit eū gladius subsistere non poterit
 neq̄ hasta. neq̄ torax. p̄ hastam bñ Gre. pdicationis iaculū. p̄
 toracem vō fortitudines pacie intelligim⁹. neutr̄ istoꝝ poterit
 subsistere anī hunc gladiū. qz vt dicit Gre. diabolus remēs et
 antīp̄m tante v̄tutis apparebit vt si lupnuz desit adiutoriū in
 predicantū acumen obtundat & loganmitatē patientium de-
 struat. Item d̄ homo p̄cī filius pdictionis. & hō diabolicus rōe
 plenarie assūptionis. sciens em̄ diabolus dei filiū in assumpto
 hoī hūani generis salutē fuisse opatum. & in carne dimitat̄ po-
 tentia demonstrasse ipse etiā assumet damnatiū illum hoīem vt
 hoīe pdat homīes. & in hoīe suaz potentia manifestet. p̄mit⁹
 quidez assūpto serpente decepit hoīem innocentē vltimo vō re-
 demptū hoīem rufus euertet. & qd̄ ps. orat. Exurge dñe non
 d̄forēt homo. Item d̄ antīp̄us xpo d̄rius. ad hoc em̄ laborabit
 diabolus totis conatib⁹ vt xp̄m exsufflet vt xp̄ianitatis cultuz
 evauet. & quidq̄t fidelib⁹ atrarium ē statuat. 2. Thessa. 2. Ad-
 uersat & extollit sup̄ om̄e qd̄ d̄ deus aut colit. Itē ppuz nomen
 xp̄i erit compositū et l̄is quaz valor est sexenta sexagintasex
 vt d̄ xp̄oc. 12. Ideo grec altero triū nominū vocabit̄ lez ante-
 mos. i. d̄rius honori. vel arnoym. i. nego. vel titan. i. sol gr̄gas
 latine vō appellabit̄ dic lux. nam l̄re haꝝ dictionuz ad nūm su-
 pradicū compouendū exurgūt. qui est sexenta sexagintasex.

f Sedo ponēt hm̄i p̄secutionis remedū. tanta em̄ erit vt
 nemo possit resistere. h̄ sola fuga erit remedū. circa quā fugam
 tria tangit. p̄mo locum fuge: tūc qui in iudea sunt fugiant ad
 montes: vt ibidem atra romanor̄ protegant̄ exercitiū. Scđo
 fuge sollicitudinez: & qui in teſto nō descendat tollē aliquid de
 domo sua: sed potius cuncta relinquit ne occupatus capiatur

Sermo

Vero tangit fuge celeritatē: q̄ q̄ in agro non reuertat tollere tunicā suaz: m hinc d̄ qui fuerint in medio hierim descendant & qui in regionib⁹ n̄ int̄erent in eā. supuente em̄ exercitu. co-
sueuerit qui in regionib⁹ habitant ad ciuitatē fugere vt ibi tu-
tus erit ciuitatem relinque q̄ in eam ingredi. istud asiluz ad
literam seruatū est. cū immitteret exadiū ciuitatis. vt d̄ in ec-
clesiastica historia. ad moniti em̄ fidèles diuino oraculo transfe-
runt. & ibidē terra obſidio nez ciuitatē saluati sūt. sic p̄nuncianit
Isa. 16. Absconde fugientes & vagos ne p̄das. habebunt apō
te pfugī mei. moab elto latibulū eoz a facie vastatoris. ad līaz
em̄ terra ultra iordanē quondā fuit moabitaz. sicut p̄t̄z in
dicum. II. Nota q̄ fideliū quidā sunt penitentes desig-
nes qui sūt in teſto. q̄ vadunt de vtrite in virtutē ponētes aſce-
ſiones in corde suo. quidā vō lunt pſeti laborantes. Scz i agro
vel in teſto sunt aſtemplatiui. q̄ multitudinem delictoz operit
caritas. m agro sūt actui. igī si quisq̄ istoz viderit abhomina-
tionē vllam in ecclia vel in monasterio n̄ scandaliseat. nō iudicet
non ademnet. h̄ primo fugiat ad montes. nō adſideret qles sūt
prelati p̄ntis t̄pis. sed ad exempla fugiat precedentiū pat̄z. vi-
deat montem vñū moysen. aliū helyam. petrū & paulū. ceteros
q̄ ap̄los adſideret. & religionū institutores. anguliniū bnditū.
basiliū. dominicū. franciscū. pauliniū primū heremita. hyllario
tu eoꝝ exemplo n̄o descedas de teſto. rursus si aliqui ſic canes
uerſationis paſtine induas. III. Nota q̄ abhominatio de-
ſolationis tria ſunt vicia precipua. ſupbia luxuria et ypocrifia
abhominalis quidem ſupbia eſt. vt d̄ in ecclieſtico. Quid
rogans. Ista eſt abhominatio deſolationis. q̄ vt dicit Aug. 9.
Alia quecūq̄ iniqtas in malis opibus exerceat vt ſiant. ſupbia
vero etiā bonis opibus insidiatur vt pereat. Et Eze. 34. mozz
ea. 23. Alia inquit vicia ſolas eas vtrites impetunt quib⁹ ipſa
abſtinentia expugnet. ſupbia vero quā vicioꝝ radicem dicitur
nequaq̄ vnius vtritis extincione & tenta ē. ñ oia ſe aīs mēbra
erigit & q̄li ḡnalis et p̄fifer moebus corpus omne corumpit.
Item luxuria abhominatio eſt q̄r rōnalem h̄oiem brutū effiat.

Ixxvii

ista etiam abominatione desolant virtutes. Sic dicit Job. 31.
 quod nephias ē & iniqtas maxia ignis est vñq ad disuptionez
 deuorans. & omnia eradicans genina. I Item hypocrit ab
 hominandum idolum est. qz hct ois iniqitas detestabil sit deo
 abominationibus tñ est iniqitas sanctitatis specie testa Mat. 23
 ve vobis scribe & phēi hypocrite qui siles estis sepuleris dealba-
 tis. que afores a pparent hoibis speciosa. intus vero sunt plena
 ossibus mortuorum & omni spurcitia. hec tria fugienda sunt. pmo
 quidem a penitentib. quoꝝ mentem si tangat supbia. sideret
 montes angelicos qui cecidere. si luxuria tetigit fugiat. vñ vñs
 Ne pereas cede. misera veneri cito cede. Eius bella fuge. vincit
 arte fuge. Fugiat vero ad montes altitudine scz atinēcie. quo
 potuit saluari Loth. Gen. 19. sed tales montes cu deseruit com-
 misit incestū. Rursus si hypocrisis mentem tetigerit in monte fu-
 giat. i. nihil opetur qd erubescat fieri euident. qst ciuitas supra
 montem. q abscondi non pot. Item in testo sunt doctores quibus
 dicit xps. que in auris auditis predicate sup testa. hos coluerunt
 abominatione supbie tangere. h̄ caueant descensum qz ois qui se
 humiliat exaltabit. et econtra. Item caueant descendē ad opa
 carnis. Rursus caueant hypocrisis spūm. Amb. nec locutionez
 sillemus columbam. & mentez habeamus caminam. Itē in agro
 sunt qui bonis excitantur opibus. isti non reuertant ad tuni-
 cam hypocrisis. nec ad pizomata luxurie. nec ad purpurā & bis-
 sum supbie dinitis epulonis. Nota tres esse status ecclesie. scz
 atinentium coniugator̄ et prelator̄. Primi sunt in iudea lande
 vñ deitatis. cantantes canticum nouū ante sedem dei & agni. ex
 eo quia cu mulierib non sunt coinqnati. vrgines enim sunt.
 Coniugati vero sunt in agro in labore scz vite pntis. ps. Labo-
 res manū tuar̄. R In testo aut sunt prelati circuſpi-
 cientes actus subditor̄. vnde saga cilinia p que prelati intelli-
 gunt. fuerunt in testo tabernaculi. et petrus ecclesie rex & ascē-
 dit in superiora domus. Actu. 4. Et vigilans prelatus dicit in
 ps. Vigilani & factus sum ic. tempozib ergo antixpi omni b9
 fidelibus datur salutare vñliū. Primo quidez atinentib. vt ad
 montes fugiant. tūc etiā aliqui videbunt montes ppter emīne-
 tiā vite & pntis. h̄ erunt montes gelboe sine rore graciaꝝ &
 fine pluvia doctrine. isti sunt montes rehemoth de quibus Job.
 .40. h̄j montes herbas fuerunt. Incertum tunc erit qui nam
 sunt montes celestes. non enim erit vlla fiducia in apparentia
 exteriori. Et ideo cunctis reliquis illius temporis instis ad anti-
 quos confugiendum erit montes angelicos & etiam electos.

Germō

hōz presidūm supplicandū inde lux veritatis at templanda. ps.
Leuau oculos meos in montes tē. et itez illuminans tu mira-
biliter a montib⁹ eternis. accipiendo sūt ale colubē vt volantes
in hos montes quiescam⁹ dicentes cū. ps. Ecce elongati fugiēs
tē. Job. 39. dedi ei in solitudine domū circūspicit mōtes pascue-
sue. et vīrentia queq; p̄quirit. ad līram etiam antīxp̄i t̄p̄lo sc̄i
d̄fugient in arabiam deserta petentes vt dīat Hiero. sup Dañ.
Ideo ibide d̄r. 11. ca. hec sole saluabunē de manu eius Edom et
moab. et p̄ncipū filioz amon. has em̄eras antīxp̄s relinquet
intactas. Itē q̄ fuerit t̄p̄ibus antīxp̄i. in regie ecclesie n̄ descen-
dat h̄ p̄sistat exemplo abaeuh dīcentis. et ca. sup custodiā mēā
quid dicat mīhi et qđ respondeā arguentem me. Contra istos
prelato s̄ q̄si lupus rapax maxie armabit antīxp̄s. sciens q̄ p-
cuso pastore disp̄gēnt oues gregis. Item q̄ fuerit eiusdē t̄p̄bo
quasi tollens atīnentie tunicā. erunt em̄ discipuli antīxp̄i dam-
nantes nupcias et dissoluentes q̄s deus dīinxit L Tercio
ponē p̄secutionis suppliū: ve aut̄ p̄eagnantib⁹ et nutrientib⁹ i-
bus et nutrientib⁹. q̄r vt dīat Dī. Non erit tunc t̄p̄ miserēdī
nec sup p̄eagnantes nec sup lactantes. nec sup infantes eorum
qui pocius p̄eagnat⁹ īdeoz romani sc̄idebūt. et nutritos in-
fantes allidebant ad petras. Alter h̄m Hiero. ve erit p̄eagnati-
amore plis detente capient. sic simia amore filioz ligata. simul
cū eis capiē. Nota q̄r h̄m Aug. p̄eagnantes sunt auari q̄ aliena-
rat plem. nutrientes vero sunt. q̄r possident q̄ cuperant qui pos-
sessa nutrire dicunt. cū ea mūniunt custodiunt colūt atq; augēt-
tem. Ila. 59. Dua asp̄idū erupunt. et qđ foti est ex eis erupet
in regulū. P̄eagnantib⁹ iſlis et nutrientib⁹ erit ve. anti xp̄o vei-
ente. ve sc̄i culpe et ve pene. q̄r t̄p̄ha largire ad nutū quibus
male possellis. ad ve puenī eternū. Alter h̄m Aug. caritas ē
quadruplicis status. sc̄i incipientū que nascit. p̄ficiēntū q̄ nu-
trit. perfectoz que roborat et virtutib⁹ consumat cupiēs dis-
solui et esse cū xp̄o. Ve erit incipientib⁹ et p̄ficiēntib⁹ sub anti-
xp̄o. q̄wa cito scandalabunē et resilient. Vel alter sicut dīct
Ila. 26. h̄m aliam līram. a timore tuo cōcepimus et p̄perimus
spūm salutis. aliqui sunt q̄ d̄cipiunt emendationez vite et sc̄im

lxviii

Appossum isti pregnantes sūt. sed timent parere. quia nunc demonstrant in opere qd decipiunt. nutrientes vero sunt quia iaz pepererunt bonuz qd cooperant. sed delicate q si blandimentis infantū ipsum bonuz nutriunt. utrisq; erit ve tpibus antixpi. quia a appossum pregnantiū erit abortiuū. et fetus nutrientiū non perficit. Alter semen est verbum dei quo mentes auditotias suscepit qsi timente vtero impregnant. hū quidē vt fetus castitatis pareant. hū patientie. hū misericordie & sic de singul. nutrientes vero sunt predicatores q fouent eas virtutes auditoruz quas iacto semine genuerūt in xpō. talis nutritio erat aplus. q diebat corinthiis tanq; puulis in xpō. lac dedi vobis potū nō escam. Et iterū. Faci sumus in medio vī. tanq; si nutrix foueat puerū suū. istis doctoribz tpe antixpi ve erit eternum si non euangelizauerint. si vero docuerint ve erit illis tpalis passiois & mortis quoꝝ etiam auditoribz ve erit eternū si nō pepererint. Et rursus tpale si precepta doctoris seruauerint. M. Q̄to aduersus has psecutiones tangit orōnis suffragium: oecate aut ut non fiat fuga vīa hyeme vel sabbato: Dportebat quidem in hac fuga dtra romanorū exercitū deserta petre & longe recedere. Primum phibet hyemis asperitas. scđm vero obseruantia sabbati quo die nō licet amplius mille passibz pcedere. Dra te etiā oportet ne tpibus antixpi sit refrigeratio caritatis tanq; hyems. quia tunc fuga non tollerabit. omnia em̄ amoz sustinet Dportet etiam oecare ne sit sabbatu. i. vacatio a bonis operibus quia nullum ex hac habet premiū si non adeset bonum opus; Vel per hyemem gentilitas. persabbatu vero legalis obseruātia significat. Drandum est s̄git nobis ne preualente ydolatrie culturē legalium obseruantia ad fugam xpiani nois compellamur. Vel hyemē fugit qui tūcē coangustatus xp̄m deserit sabbato fugit qui deuotione mandatoꝝ legalium prouocatus fidem reliquit. N Quinto ponit huius psecutionis magnitudo: erit em̄ tribulatio magna qualis nō fuit ab inicio mdi. usq; modū neq; fiet: Illa em̄ tribulatio qua vltimo sub romānis iudei afflidi sunt. excessit tribulationem egipci. captiuitatez babilonie. tormenta anthiochi. & cuncta aduersa que a nationibz sustinuerūt. qualis illa tribulatio fuerit dicit Luc. Erit presura magna sup terram & ira iplo huic. et caderit in ece gladii et captivi ducenf in omnes gentes & hierlm. calcabitur ager. tibus donec impleant tempa nationū. Crib. Interrogō inquit iudeos. unde tanta intollerabilis ira diuinitus venit super eos omnibz que ante facte sunt diffidior. nōne manifestū est qm

Sermo

pter crucis irrisione. Nouissimis tibibus cuī damnatus ille hō aduersus xp̄m surrexit. tanta erit p̄secutio ecclesie vt nunq̄ similiſ fuerit. nec futura ſit. Tibibus quidem tirannoꝝ eccliaz p̄ſequentiuz aderant doctores vero affirmantes eccliam. aderat et miraculoꝝ gracia. ſed veniente antixp̄o subtractaſt signa et doctrina. Job. 41. faciem eius p̄cedet egelſas. vbi Eze. 34. mor. ca. 4. terribili ordine diſpositioniſ occulte priuſq̄ diabolus i illo damnato hoie quem aſſumet a p̄pareat ſante ecclie virtutuꝝ ſigna subtractaſt nam p̄ficia abſcondeſt. curationuꝝ grā auferet p̄fixioris abſtineatiſ virtus minuet. doctrine verba atqueſcent. miraculoꝝ pdigia tollentur. q̄ quidē nequaq̄ ſupna diſpenſatio funditus subtractabit. h̄ non hic ſic prioribꝫ tibibus apte ac multipliſt ostendit. nam fidelibꝫ in illo certamine ſigna nō de erant. ſed tanta erunt ſigna antixp̄i ut noſtroꝝ aut paucia aut nulla videant quoꝝ nimiq̄ virtus oībus ſigniſ ſit potioꝝ. cuꝝ omne qđ ab illo terribiliter fieri dſpici p̄ interne dſtancie calce premit. Sc̄da tribulatio erit tormentoꝝ. quia iſtigante dia bolo & agentibꝫ iudeis ſuſpicio extorabit inaudita quorum terroroꝝ pdicatores fidei annūciabunt oppoſituz. & pauci p̄ totum mōm xp̄ianitatis nomen audiēbunt dñteri. Vñ Drig. que inquit maiore tribulatio quā videre fratres nō os ſedu. tūc emiſſiū scriptū eſt. z. Re. 17. Fortiſſimus quisq̄ euī⁹ cor eſt quaſi leonis pauore ſolueſt. tanta deniq̄ erit tribulatio ut videatur deo & veritati atraria. Tertia tribulatio eſt quia crudeltati tormentoꝝ addet miraculoꝝ efficiat. flagellabit quidē xp̄i anos. & in ipliſ flagellis opabitur mira. vñd Eze. 32. morali. ca. 6. Nec fideles noſtri mira ſatuant cum puerſa pacunt. tunc enim antixp̄i ſatellites etiam cuī puerſa inferunt mira facturi ſunt. Peneſemus ergo que erit hūane mentis illa temptatio qn̄ p̄i martir et corpus tormentis ſubjicit. et tamen ante oculos mi racula tortoz facit. cuius tūc virtus non ab ipſo cogitationuꝝ fundo quatiat. qn̄ his qui flagris cruciat ſignis toruſat igitur altus erit antixp̄s veneratio p̄digij. et durus crudelitate tez menti. non emi ſola potestate erigit. ſed etiā ſignoꝝ oſtenſione fulcat. Quarta tribulationis immensitas eſt ſimilata iuſticia ut dicit Diero. ſuper Dani. Antixp̄us castitate ſiliabit ut plurimos decipiat. tante enim ſanctitatis vi debit ut eos q̄ ſtriciauerit martires. ſui compatiōe iniquos faciat apparet. vñ Gre. 33. mor. ca. 36. per ypocriſium ſanctitatis eam quam ipſe dommus veraciter habuit ſingularez ſibi melle ſapiaz menſet.

Ixxviii

et vitam et sub agni specie auditoribus reprobis pertinu virus infundet. Quinto angelū illa tribulatio ppter scripture sapiam Ille enim homo oēm habebit scripture intellectū ita ut aptissime videatur alia xpī scripture exponere. Ideo dicit Daniel. Quod habebit os loquens ingentia cuius tanta est doctrine anto ritas ut verba predicatorū fidelium faciat cōtenim. Job. 41. Non fugabit eū vir sagittarius. Vnde Eze. 34. mox. ca. 11. Quid sagittas nisi verba predicatorū accipimus. quibus non fugabit antis xps. quia quisq; ab illo apprehendit verba predicatorū audire contemnit. Sextū tribulationis illius augmentū erit antixpi potētia. potēs quidē erit diabolica virtute. quia ut dicit Eze. 32. mora. ca. 16. in illo damnato hōe tota virtus diaboli sanguis densabitur. Item aderit illi etiam potētia secularis. Job. 41. In collo eius fortitudo demorabit. vnde Eze. 34. mox. ca. 2. In collo inquit eius fortitudo morabit. quia elationi illius etiam subiuncta potētia suffragat. Nam quicq; tunc superbe extollitur. quicquid callide machinat et cū virtute potētiae secularis exequit. Septima tribulationis imenitas erit qz totus mōs vnamiter cōtra paucos fidèles armabit. vnde Eze. 34. mox. ca. 4. quia antixps alia electos dei in suis virib; effrenatur ut ad augmentū sue malicie vnitatem quoq; in reprobis habere pmittatur. ut tanto aliarum vires suas robustius exerceat qnto non solū nos sed fortitudinis. h male etiā ad unationis impugnat. Octauo tribulatio illa excrescit qz prae uox corda cōtra ecclasiā inflamabit. Job. 41. seruētē faciet qsi ollam profundum maris. Vnde Eze. 34. mox. 16. qz psecutōis extremo tpe cōtra electorū vitam studeat aios reproboz p flammaz crudelitatis excitare. et que corda hoc tpe patis mitra suaz malitiā clausa latuerēt. tunc in estū immanissime psecutōis ebulliunt ac p abruptaz crudelitatis aperte licentiā ea que dimresserant odia antiqui luocis exalant. Nona tribulationis imenitas erit. qz pnuadēbit antixps iniquis qz psecutōis fideliū sit pietatis opus a dei obsequiū atq; p zelo religionis faciet estimare ut qnto atrociores fuerint ad crudelitatem. tanto amplius premia mereant eterna. sic dicit Eze. 34. mox. ca. 17. Dēcima tribulationis iniqtas erit epulum distributō ad nutū. Dicit enim Hiero. sup Dan. qz antixpus multa deceptis munera largiet. terram suo exercitui dividet quosq; terrore nō querit subiugabit auaritia. Talib; antixps armatus munimentis qz quid nequū valuerit calidus exquirit. tūc diabolus curicem supbie alcūs erigit et per illū dan natū quez gestat hominem.

Sermo

On 12 quod t'paliter proualeat nequiter ostendet. Et p'mo quid subi'get sibi. seculi potentes. Dan. 7. Ecce tria de cornib' p'mis euulsa sunt a facie eius. qz vt dicit Gre. 32. mozz. ditionis sue regna totide que sibi vicina sunt subi'get. hec regna dic Diero. sup Dan. esse egypti africe et ethiopie quibus subingatis reliq septem romani imperij regna vitor' colla subi'mitteret. Itē sub i'get sibi sapientes seculi. qz vt dicit Gre. 33. mozz. 34. prudentes seculi malicie antixpi inhereentes fidem quā inuenient in xpo nodis repugnabunt errorem et antixpi venerationem verz luis mane iudicabunt. spondentes serenitatem n're fidei repellere et veritatis lucem si quis clarescentib' nunciare. Itē subi'get sibi doctores ecclie. Job. 41. sub ipso erunt radj solis. vbi Greg. 34. mozz. ca. 15. Quid inquit p' solis radios nisi acutissima sapientum demonstrant. Et qm multi qui intra sanctam ecclesiam luce sapientie resplendere videbant tunc vel persuasionib' capti vel ministrati vel cruciatib' fradi. antixpi seductioni subi'centur recte nunc dī. sub ipso erunt radj solis. Sandi em doctores iuxta damelem erunt sic splendor firmamenti. Et qui ad iusticiā erudiuit multos fulgebunt impetuas eternitates et cetera. Item subi'get sibi resplendorem iusto. quia ibidem dicit. sternet sibi aurum quasi lumen. Quia vt dicit Gre. multos q' intra sanctam ecclesiam fulgore iusti aureo resplendere videbantur. Tunc vel terrenazz rerum concupiscentia. vel errantis doctrinæ contagij. vel carnalib' sibi voluptatibus substernet. aut em quasi lumen sternere est in quibusdam vite munditiam per illi' tita desideria conculcare. nam p' lumen desiderium sordide voluptatis exprimit. Sicut ps. deprecans ait. Eripe me de luto vt no' infigar. Luto qui p' te inhereere est sordidis desiderijs carnal' concupiscentie inquinari. Item quosdaz qui vite excellencia credeban' esse de numero electoz. deij' get sic dī. Apo. 12. Cauda draconis trahebat terciam ptem stellazz celi et misit eas in terram. Quia vt dicit Gre. 32. mozz. 16. illa satane extremitas per abundantiam assumpti hois erecta quosdam quos velut electos dei in ecclesia inuenit obtinendo reprobos demonstrabit. stellas ita q' de celo in terram cadere est relicta nonnulli spe celestium. illo duce ad ambitum secularis glorie in hiare. Item cultuz dei in sacrificio altaris et obseruancijs sacris ammovebit. Danielis. 7. Robur d'atum est ei contra inge sacrificiū p'pter peccata. et prosternetur veritas in terram et faciet et prosperabitur. Itē mundū in sui admirationē conuertet. Job. 41. Post eum lucabit semita vbi Greg. 34. Apo. ca. 18. post antixpm qui p' semita lucere

xxviii

perhibetur. quia quāq; transeat admirationem tamen nimiaz ex miraculoꝝ suorū claritate dereliquit. & siue p se siue per ministros suos quoslibet prodeat. mendacib; signis coruscat. Item his omnib; non obstantib; antīp; tamen tempib; reperiend quidam xpiani vt dicit Gre. vbi supra. qui in memoria & verba prophetica & euangelica precepta retinentes. sciant et falsa esse signa que exhibet. & vera supplicia ad que decipiens trahit. Nomini corda quia sanctitatis & miraculoꝝ spe de non potest fallere ad aliam illusionem adducet. Quosdam em h̄c scientes. h tamen vitam p̄nitem diligentes conspiat. quoꝝ protinus mentib; ventura supplicia leuigat. simenda quoꝝ distionis iudicis assertit & deceptos callide ad p̄sestes voluptates rapit. vñ Job 41. Estimabit abyssum quasi senectenz. quia vt dicit Gregorius. terminari qnq; in supplicijs supernā iaduersionem iudiciorū faciet putari. Sed mirum est si homo ille damnatus in his omnib; aliquem remorum conscientie nō habebit. si timore diuini iudicij non terreb̄t. Consideranduz vero est quia sic insigante diabolo alienabit̄ homo ipse a tramite rationis ut pmo quidem cor eius non emolliatur ad compunctionem. Job. 41. Cor eius indurabitur q̄si lapis. & stringetur q̄i malleorū māus. Item si alienabitur vt diuinam contra se sententiam contennat. Dicente Gregorio. 34. mor. ca. 13. et. 14.. Quid mirum si hūanas vires despiciat qui ipsa etiam in se supermi iudicij tormenta contennit. Vnde dicitur Job. 41. Quasi stipulaz estimabit maleum. & deridebit vibrantem hastam. quia enim p malleū desuper venientem celestis pondus percussionis exprimit. Ideo iste leui atan malleum despiciat. q̄ superne animaduersioms iactus formidare contennit. vibrantem etiam deridet hastam. quia ex districto iudicio quicquid graue. quidquid horibile se puidet pati non metuit. sed quo se eterna tormenta euadere non posse conspicit eo in exercenda neq; cia durior assurgit. Item sic alienabitur vt in stuporem mentis conuersus insensibilis efficiat. Vnde Gregorius. 34. moralium. ca. 21. Factus est lematan vt nullum timeret nullum viz quia nec deum. sed nec hoc qd pars fūrus est metuit cui nimiruz felicis fuerat timendo vitaē supplicia q̄ non timendo tollerare. appetitum namq; celitudoinis veritatem rigorem mentis vt iam p dunitiam se male egisse non sentiat. qui p̄esse per gloriam querebat. nam quia ius quesito potestatis non obtinuit. quasi quoddā superbie sue remediuꝝ insaniā insensibilitatis inuenit. et quia profecto transgredui cuncta non potuit despectu se contracuncta preparauit. D

v3

Sermo

Sexto ponit huius tribulationis periculum: a nisi breuiati suis
sent dies illi. non fieret salua omnis caro: quod equipollat huic
nulla caro fieret salua. Nominis vero carnis hominem intelligit
Sicut legitur illud Genes sexto. Non permanebit spūs meus
in homine qua caro est. Et psalmista. Recordatus es qz caro
sunt. Attendamus illius tribulationis periculum. ut nemo de
se presumat dicēte veritate. qz nullus homo salvaretur nisi dies
illi abbrevientur quoqz autem intuitu breuiādi aut diminu
endi sint adiungit dicens: Sz propter amicos atqz dilectos dei
abbreviantur dies illi. Nec autem tempus durationis siue
terribilis persecutionis vltime creditur futurum tribus annis.
et mensibus sex. quod affirmatur a probatur primo Danielis
nono vbi dicitur. In dimidio ebdomadis deficit hostia a sacri
fitium. et erit in templo sancto abominatione desolationis. Eb
domada in hoc presenti loco fm omnes veros expositores a in
terpretes est annorum non dierum septem videlicet annis pro
vna ebdomada computatis atqz numeratis. igitur media eb
domada est tempus trium annoz a dimidiū. quando remoti a
veri infallibilisqz dei culto ablato tunc ille abominationis anti
christus terribili bestie comparatus tanqz deus erit in templo.
Item secunduz eundem duodecimo. Et dixi. vsc quo tempore
finis atqz ultimus terminus horum mirabilium. Cunqz vir ele
uasset dextram et sinistram suam sursum videlicet in celum a in
rasset p verum christum et iuuentem deum in eternum. quia in
tempus a tempore a dimidiū temporis. tempus est unus annus
tempora sunt duo anni. dimidiū vero tempis est dimidius an
nus. Item ibidem eodem ca. dicitur. a tempore quo ablatu fuerit iuge sacrificium et posita fuerit abominatione in desolatione
dies mille ducenti. 90. qui sunt tres anni a dimidiis. et trece
tis. et sexaginta octo diebus pro uno anno computatis a sup
fluum dies sunt. Item Apoc. 11. dicitur. Cuitatem sanctaz cal
cabunt mensibz. 42. qui sunt tres anni et dimidiis. 12. mensis
bus pro anno computatis. Et eiusdem. 13. dicitur qz bestie quā
antixpm intelligit data est potestas facere menses. 42. tantum
autem futurum esse tempus psecutionis antixpi colligit ex figu
ra eius anthiocho qui tribus annis templu hierosolimis pro
phanauit. Sicut ptzi Machab. 1. et. 4.. Nec etiaz conuenit qz
tanto tempore tribus sez annis a dimidio christus predicanit.
Queritur quare tantis aduersitatibus conculeanda sit ecclesia p
antixpm. Responsio huius rei causam vnam Grego. assignat
34. Morabū ca. 1. dicens. Qz diabolus extrema mundi atrocus

temptatus aggreditur. quia tanto fit feruentior ad senitiam quanto se vicinorem se attit ad penam. considerat qui ppe q̄ iuxta sic ut licenciam nequissime libertatis amittat. et quanto breuitate tempis angustatur tñ multiplicitate crudelitatis expanditur P Sed quia non habet diabolus potestatae nisi deo permittente. hoc deus fieri pmitte ducas et causis. Prima qz circa finem mundi erit habundancia nequitie et refrigerescet caritas multoꝝ. sed erit tūc multiplex ostentatio sanctitatis ut igit̄ discernant qui vere sunt electi et qui homin̄ iudicio istius tribulacionis examen deus euenire pmitte. Nam ut dicit Gre. 34. Proph. ca. 3. sepe aliquis multis viciis clam implorat. et tñ aliqua virtute cupt hominib⁹ apparere. sed attingit dei iudicio. ut tandem culpa latens pateat ut pdat homo gloriam quā ex appetenti virtute captabat. Hoc tribus p̄t exemplis Castus enim superbis dum superbiam non corrigit. etiā lapsum carnis inuidit Item elemosinis vacuus duꝝ lingua a detractionib⁹ non retinat. circa finem vite rapacitate mordescit. Item patiens duꝝ inuidiam et malitiam seruat in corde. aliquā impatietus etiam do lens pditur. sed qđ nunc sit in uno qđ homine tñibus antixpi generaliter complebit. Sed o antixpi psecutionez deus euenie pmitte ad certitudinem infidelium. dignuz emi est ut p eum decipiantur qui veritatem disenserunt. z. Thessa. z. eius aduentus erit secundum operationem satanæ in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus. et in omni seductione iniquitatis his qui pereunt. eo qđ caritatem veritatis non recuperent ut salvi fierent. Ideo mittet illis deus operationem erroris ut credant mendacio. ut inducant omnes qui non crediderint veritati. sed consenserunt iniquitati. Tercio hoc deus pmitte ad purgationez electoz ut purgentur sicut aux quod per ignem transit Job 41. cu m sublatus fuerit timebunt angeli. electi et territi purgabunt. ceterum qui venturus sit antixps diffinire temerarium est quia modico tpe post aduentum eius erit finis seculi. ut dicit glosa super Exod. Et quia de fine seculi nemini licet vaticinari ideo nec d aduentu xp̄i. nec ad hoc discernendū aliquo numero scripture iuuamur. Dicit enim Apoc. 20. qđ mille annis esset ligandus satanas in abyssum et post modico tempore relaxandus. hic tamen annorum numerus non ad litteram sed misericordie accepitur sicut dicit glosa. et fortasse etiam presens antixps non cognoscetur a multis qđ ipse sit quem scriptura sic damnat. sed enim in diuitiis in occultis. nec est in homine via eius ut dicit Diere. Venturus autem paucis creditur diebus regnare

Sermon

quia tribus tantum annis a dimidio. Nam contra euz venient enoch & helias ut conuertant corda patrum in filios. istos mā dabit occidi. & iacebunt corpora eorum in medio ciuitatis magne que vocatur spūaliter sodoma & egip̄tus ubi deus eorum est crucifixus. die vero tercia resurgent & vocē de celo facta ad dominū ascendunt cunctis videntib⁹ & mirantibus. Post hec et antixps celum volet ascendere sed occidetur. Gre. 32. M̄ora. capitu. 16. Sime manu inquit conteret. quia non angelorum bello non sanctorum certamine. sed per aduentum iudicis solo oris sui spū eterna morte serietur. quo mortuo beat⁹ qui puererit ad dies milie trecentos triginta quinq⁹. ut dicit̄ Dañ. 12. Iste sunt dies constituentes tres annos a dimidio quanto tempore predicabit antixps. & ultra hec sunt dies. 45. qui eo mortuo dabunt deceptio pro spacio penitentie & iustis pro refrigerio sibi Hiero. sup Daniel. Omnes isti sensus magis mihi videntur prophetiae gratiam sapere per interpretationis.

Secunda pars.

Q

Cando in eo quod dicit̄. Tunc si quis vobis dixerit ne tangitur silium contra errorum fallatiam. Et quoniam facit. premititur enim errorum predicatione: tunc: scilicet antixpo predicante vel eo iam mortuo: si quis vobis dixerit. ecce hic: a hoc loco. mouentur rumoribus in dei dicentes messiam iam eorum natum & ibi vel alibi esse. ita antixpo mortuo surgent quidem antixpi predictatores qui asserant xp̄m ad terras venisse & locum sibi elegisse in quo sanctos congreget. qui cum eo regnaturi sunt: nolite credere: z Thess. 2. Absecro vos ut non citio moueamini a vestro sensu. Sed oportet falsorum predictorum ostentatio: surgent enim pseudo xp̄i: & falsi xp̄iani & pseudo prophetae: falsi prophetae primi erunt antixpiani. secundi erunt ipsius antixpi predictatores de quibus loquitur Joh. in Apoc 13. dicens. Q post antixpm quem comparauit pardo habentem omnes pretatez a dratone alia bestia ascendit de terra habens duo cornua similia agni et loquebatur sicut draco & pretatem prioris bestie omnes faciebat in conspectu eius. & fecit terram et in habitantes in ea adorare bestiam primam. cuius curata eius plaga mortis. et fecit signa magna ut etiam ignem faceret de celo descendere. Bestia prima sibi gloriam. Et Gre. 30. M̄ora. cap. 16. erit antixps. Secunda bestia erit predictorum eius multitudo quod de terra ascendit quia extrema potestate gloriabitur. cuius duo cornua similia agni erunt vita & sapientia quam se xpo silementitur habere. sed tamen sub agni specie loquitur ut draco

Ixxviii

quia serpentini virū reprobis auditōribus infundet de quoꝝ
virtutib⁹ subiungit: ⁊ dabūt signa magna ⁊ pdigia: signa
sunt presentiū pdigia futuroꝝ vel signa denunciāt̄ leta. pdigia
vero minan̄ aduersa. Inde prodigiū dicit̄ a pdigendo qđ ē
vastare et dissipare. ita vt in errorem induant̄ si fieri pōt etiā
electi. Drige. exageratorius inquit sermo iste est vt vim predi-
cationis illoꝝ ostendat. Gre.33. M̄or. ca.17. Querendū in-
quit est quō autem h̄j qui electi sunt indua in errorem possunt
aut cur dicatur quasi dubitando. si pōt fieri. cuīz quicquid fieri
potest deus intueat̄ a perte. Sed dīc Gre. q̄ vīsa tantis signis
antixpī ⁊ predicatori⁹ eius electi ipsi quoddam dubietatis nu-
bilum patient̄ in corde. Sicut dī Job. 41. de naribus eius pro-
cedit fūmus. quia de miraculoꝝ eius insidīs ad momentū ta-
liginosa dubietas. ⁊ in electoꝝ corde generatur. Et ideo in er-
rorem induā dicunt̄. Sed quia eorum constanza a reditūdine
non mouebitur ideo fieri nō pōt vt cadant. quoꝝ vtrūq; bre-
uiter complexus est dicens. Ita vt in errorem induant̄ si fieri
potest. etiam electi. quasi em̄ iam errare est in cognitione titu-
bare. sed p̄tinus si fieri pōt. adiungit̄. quia p̄culdubio fieri nō
potest vt in errorem electi plene capiantur. Alter dīc potest
bm Aug⁹. quia electi ex eo q̄ homines sunt errare possunt. h̄
ex eo q̄ electi sunt a deo. in errore permanere non possunt. S
Sed nota bm Gre. 33. M̄ora. ca.36. quia multi hodie sunt an-
tixpī predicatorēs. qui virtutes ostendunt esse que faciunt. sed
victum est omne qđ agunt quos ita opozet discernere sic nū-
mularij nūmisima considerant. qui primo aspiciunt metalli quali-
tatem postea figurā ad extremū vero pondus examinant. cum
igitur mira ignotoꝝ homī facta cōspicunt cui⁹ residere ad mē-
tis nostrę tutiā quasi solertes nūmularij debemus. Et primo
quidem operis qualitatem attendamus. ne vitiū sub virtutis
specie lateat. ne videlicet qđ prava intentione agit. nec vīsōe
pallietur. Scđo op̄is q̄litate p̄cepta mox formule figura pense-
tur. si ab app. obatis denarijs sandis vīz patribus ducit̄. et ab
eoꝝ vite sollicitudine illitudinis errore viciatur. demūz restat
vt his existentib⁹ integrū nūmisimatis pondus perquirat̄. id ē
pfectum an imperfectū sit opus considere ne in dāmnum recipi-
pientis duertatur. si imperfectum pondus p̄ integro recipiatur.
Tercio ponitur salutaris admonitio: ecce predixi vobis: quia
iacula que preuident̄ minus feriunt: si ergo illi: pseudo cristi et
pseudo p̄phete: dixerint vobis ecce in deserto: est xp̄s sic quon-
daz ductus est in desertum vt temptaret̄ a diabolo: nolite exire

v7

Sermo

ut eum illuc requiratis: si dixerint. ecce in penetrabilib[us]: in talamis absconditus: nolite credere: ad lumen hec possunt sic intelligi. si quis dixit xpm in terra venisse et a duersatione hominum elongatum deserta habitare nolite exire ut eum perquiratis. si vero aliqui asserunt oppositum quod quasi delicatus a nobilis paucis tamen comunicabilis penetratia habitet nolite credere. Item per desertum religionis sanctitas intelligitur. Si quis ergo finxerit hominem quempiam sanctum esse xpm nolite excedi a vestro posito ut illius vestigia psequamini. si quis dixerit quod in doctrina aliqua mistica et occultis duenticulis quasi penetratib[us] sit ne creditatis. T[unc] Quarto ponitur evidens xpi manifestatio: sic enim fulgoexit ab oriente et apparet usque in occidente. ita erit aduentus filii hominis: quasi dicat. anti xpi predicatorum dicent de xpo quod sit aut in deserto aut in penetratib[us]. sed non oportet quenquam circa aduentum xpi esse sollicitum. quia ut dicit Luce 17. Non venit regnum dei cum obseruatione sed ex impulso omnibus enim ad modum fulguri apparet. Et nota quod xps fulguri se comparauit. primo quidem ratione substantie. quoniam sicut fulgor est flamma in nube. ita xps est deitas in carne. Item ratione pressus. quia exiuit a patre tanquam oriente. sed apparet in matre virginem quasi occidente. Item ratione evidentie. quia per totum mundum apparet fulgor. Et de xpo venturo dicit xpo primo. Videbit eum omnis oculus. Item ratione refulgencie. 1. Cor 2. 4. Veniet dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum et cetera. Item ratione motonis subite et perturbationis in promisse. Sap 6. Horrende et subito apparet nobis dominus. Quinto ponitur electorum congregatio: ubiunque fuerit corpus ibi congregabuntur et aquile. Luce 17. dicitur V[erbi] quod cum xps prediceret aplis ex duobus in lecto existentibus unum assumendum et alterum relinquendu[m] ac. Interrogauerunt apli ubi si eret ista assumptio. Et respondit xps ad quod dictum est. ubiunque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquile ergo per aquilas intelligit electos. qui ex tribus statibus assummentur. scilicet contemplatum agentium et presidentium vel continentium dignatorum prelatorum. isti tanquam membra xpi corpori vel ecclesie. cuius caput xps. membra vero ceteri fideles sunt congregantur. specialiter vero aquile sunt propheticæ veritatis intuitu. alti volatus sanctitatis excessu. renouati penitentie fructu. Corpus xpi intelligitur eius mortalis humilitas. predicatorum igitur anti xpi corpus christi

Ixxviii

mortuū detestabuntur. Sed dicit ipse xp̄us ibi esse aquilas . id est electos iustos vbi etiam corpus eius est vbi fides humanitatis mortis & resurrectionis predicitur. de aquila enim dicitur Job.39. Vbi cunq; cadauer fuerit statim adest ic.

Tertia pars.

Erao cū dicitur. statim aut post tribulationē. Et tangitur diuini aduentus presidium. vbi sex ponuntur Primo prema luminariū tenebrositas : statim aut post tribulationem dierum illoꝝ ab hominatioꝝ viz antixpi et predictionis pseudo prophetarꝝ : sol obscurabit & luna non dabit lumen suum : celi lumina creatā sunt vt sint insignia. vt p̄t Geneſ. 1. Et dicit Ambro. q̄ erunt signa finis m̄di & aduentus xp̄i : et stelle cadent de celo : cadere dicuntur quia non apparebunt. ita vt credantur cedisse. Vel quia m̄ltæ erūt tunc temporis in aere inflammationes que vident stelle. Ideo talium casu dicit stellas casuras. Nota quia ad literam creditur futuram luminariū celi obscuritatem. Sicut dicit Joelis. 2. Sol conuerte in tenebras. & luna in sanguinem. anteq̄ veniat dies domini magnus et manifestus. que obscuritas accidet altera duarꝝ causarum. Vel ppter subtractionem luminis vt nō uno postea lumine profundantur. vel obscurari dicunt ppter presentiam maioris luminis xp̄i videlicet supuentis. Psal. 24. Erubescet luna & confundetur sol. cū regnauerit dñs exercitus & virtutes celorum mouebunt: bm Hiero. Virtutes celorum angelorū multitudines intelligimus. qui cōmouentur timore et horrore signorꝝ. Job. 26. Columnæ celo contremescunt et pavent ad nutum eius. h̄y namq; vt dicit Hiero. Decenter cōmōuebuntur videntes tantam transmutationem fieri. et cōseruos suos puniri. et orbem terrarꝝ terribili assistentē in iudicio. Quid igitur tunc faciet virgula deserti quando concuientur cedri libani. Sed aduentum q̄ ista cōmotio non erit penalis. H ad mirationis. Vnde Gre. 17. mora. ca. 24. Virtutes inquit celestium que dominū sine cessatione conspicunt in ipsa eius contemplatione contremiscunt. sed idz tremor. ne penalit̄ sit nō timor. sed admirationis est. Nota bm Grego. 34. Moralium ca. 3. quia per solez vno modo intelligit p̄tradio veritatis. p̄ lunā vero que menstruis suppletionibus deficit mutabilitas temporalitatis accipitur. Signum igitur praeiūm finis mundi est. veritatis obscuratio. & mundane p̄spexitatis attenuatio. Vel per

Sermo

solem sapientes. per lunā fatui demonstrant. sic p solomonē dī sapiens permanet vt sol. stultus vt luna mutatur. nouissimis ḡ tempibus vītis & erroribus obsecrabunt sapientes et fatui si mulabunt se habere lumen sapientie. luna em̄ non dabit suum lumen. quia stulti predicatorēs celabunt fatuitatē p̄tendentes sapientiam. quā non habent. stelle vero sunt quīq̄ in ecclesia celitudine vite fulgentes quorum aliqui a celesti merito cadent virtutes autem celoz̄ sunt gracie predicatorūz. spūs em̄ domini oenauit celos. & verbo dñi celi firmati sunt atq̄ spiritu oris ei⁹ omnis virtus eoz. igitur virtutes celoz̄ comoueri est predicatorēs instabiliter regere que dei sunt.

V Secundo ponit diuinī signi preuia apparițio: Et tunc apparet signū filij hominis in celo: aduentū est aduentū principum signa p̄ire. qđ vero sit istud signū filij hominis nescio. nisi dicatur crucem esse signum eius p̄ quam declaratū fuit qđ homo erat. ex quo p̄t̄ h̄m Cr̄ib. qđ ipsa crux sole et luna atq̄ siderib⁹ erit splendidior quia etiam eis obsecratis lucabit. Vel signum filij hominis h̄m eundem cr̄isostimū ipse xp̄s est habens in corpore suo passionis signa que eum hominem fuisse declarant. Vnde Aug⁹. crucem clausos et lanceam non patet nisi homo. In Apo. vero legimus signū magnum in celo apparuisse mulierem amictam sole & in Ezechiele aut̄. 9. dicit. Signa thau super frontes virooz̄ gemētiā & dolentū. Tercio ponitur peccatorū luctus: & tunc plangent se: non plangent alios sed sciplos. quia vniuersi p̄p̄ius sufficiet dolor. scientes se damnatos ubi est fletus et stridor dentium: omnes tribus terre: tribus quidem celestes exultabunt. sed tribus terre ideo plangent qđ tribus terre sunt. intrabunt em̄ in inferiora terre & quia terrena celestib⁹ p̄posuerunt. Nota igit̄ quia tribus terre diversi sunt status infidelū & peccatorū. plangent itaq̄ iudei eum crucifixerunt qui ipsos iudicaturis inueniunt. plangent gentiles quia in eū nō crediderunt. plangent heretici quia de xp̄o male senserunt. plangent mali xp̄ianū qđ carnem suam cū mundi vanitatib⁹ non crucifixēt. plangent seorsum tyranni. plangent usurarij & raptiores in vnu congregati. plangent luxuriosi. plangent & homicide. & h̄m diversitatez cr̄iminiū erit diversitas tribū. Sed omnium istoz̄ plactus erit tunc multilis. non em̄ valebit ad remissionem culpe nec ad placard terribile iudicem. sed potius ille plactus erit initū lud⁹ p̄petui. plangent rursq̄ qđ gaudiū sūt cū male agerent. & exultauerit in rebo pessimiſ. qui noluerit plangē in mō isto penitētēs

sed potius in prosperis eius ridere. Luce. 6. Ve vobis qui ridetis nunc eccl. Ideo legitur quod quandam demoniacum cum irridenter astantes dixit diabolus per os eius. non est ridendum magis est hoc tempore flendum. qui non lugebit flenditum tempus habebit. eterno luctu lugebit sed sine fructu. Nam omnes tribus plangentium preuidit Zacharias. 12. dicens. In die illa erit plangitus magnus. et plangent familie terre seorsum. igitur dum tempus habemus venite adoremus et precidamus ante deum ploremus eccl. in lacrimis extinguae flamma libidinis. Quia ut dicit Eze. 33. mora in fine. Flammam suggestionis diabolice vnde cito extinguit lacrimarum. Item ut talibus lacrimis lauenit matule criminum. Quia ut dicitur Zacharie. 13. Fons patens domini iacob erit in ablutione peccatorum menstruatus. Item ut veniam mereamur lacrimis. sicut mulier illa que erat in ciuitate peccatrix audierunt a domino. dimittunt tibi peccata tua. et petre trine negationis veniam lacrimis meruit. Item ut solationem divinam percipiam mulieri eam ad sepulchrum plangentem gloriola Christi apparuit resurrectio. Et Mat. 5. dicit. Beati qui lugent eccl. Beata est nimis lacrima ista qua absterget deus ab oculis sanctorum ut iam non sit amplius neque luctus neque clamor. sed nec ullus dolor.

Quarto ponitur maiestas iudicantis veritatis. ubi primo tangitur eius evidencia: et videbunt: ps. in conspectu gentium reuelabit iusticiam suam. Sed et ponitur humanitatis subiecta: filius hominis id est virginis. Et licet idem sit dei filius non tamen indicabit orbem nisi in forma hominis in qua iudicatus fuit iniuste. Iohannis 5. potestatem dedit ei et iudicium facere quia filius homis est. ubi dicit glo. In qua forma iniuste iudicatus est. in eadem ipse iudicabit. Tercio ponitur presentia: venientem: Act. 1. Queadmodum vidisset eum euntem in celum sic veniet. Quarto ponitur resplendens in nubibus celi: nubes iste erunt luminis imenita s circa ipsum. Et quia dicuntur nubes celestes significat quod eleuatus erit iudex iste a terra. Ecclastici. 24. Ego in altissimis habito et tronus meus in columna nubis. Dan. 7. aspiciebam in visione noctis et ecce cum nubibus celi quasi filius homis veniebat. Vnde nubes iste et leste precipui sanctorum intelliguntur. cum quibus veniet orbem iudicaturus. Propterea 31. nobilis in portis viri eius quoniam sedetur tuus se natoribus terrae. vnde in cano. iude. Ecce veniet dominus cum sanctis nubibus suis facere iudicium atra omnes. Quinto ponitur potentia: cum virtute multa: ut nullus ei possit resistere. nec verbo. nec facto nec prece nec precibus. Job. deus cuius ire nemo resistere potest. Propterea zelus et furor viri non potest in die vindicare. nec

Sermo

acquiesceret eisq; precebo. nec suscipiet p redēptione dona plūma
Sexto ponit iudicis reuerentiaz: a maiestate: licet em in foema
assumpta hūanitatis appareat tamen in ea videbunt forma nō
passibili. sed glorioſa cuius maiestatem reuerent̄ boni amore. re
probi aut timore. Berñ. ad Robertum epistola prima. veniet
inquit veniet qui male iudicata reiudicabit. illicite iurata conſu
tabit. qui faciet iudicium iniuriam patientib; qui iudicabit in
iusticia pauperes. et arguet in equitate p mansuetis terre. veni
et perito qui per prophetam minatur dicens. Cum accepero typus
ego iusticias iudicabo: quid faciet iniustis iudicis qui ipſas q̄
iusticias iudicabit. veniet inq; veniet dies iudicij ubi plus va
lebunt pura et̄a q̄ astuta verba et conscientia bona q̄ mar
supia plena. q̄niquidem iudex ille nō flectet domis. nec falletur
verbis tuum dñe ih̄su tribunal appello. tuo iudicio seruo. ti
bi committo causam meam domine deus sabaoth.

¶

Quando autem iste index venturus sit indicare mundum. nulli
datum est creature cognoscere sicut dicit Math. 24. de die antez
illa et hora nemo scit neq; angelii celoz. nisi pater solus. Vnde
Malach. 3. Quis poterit cogitare diem aduentus eius. aut q̄s
stabit ad videnduz eum. creditur tamen omnī resurrectionez
futuram eo die. quo dominus resurrexit. scz in die pasce. Vnde
in primitiva ecclesia. sicut dicit Pſidorus. Fideles tota illa no
cte vigilabunt quasi iudicem expectantes. creditur etiā q̄ hora
noctis ventura sit. Sicut dicitur Math. 25. Media nocte clas
mœ factus est. Ecce sponsus venit exite obuiam ei. quo autem
anno dies iste venturus sit ignoramus. Tamen glosa super.
capitulo Geneb. videtur dicere q̄ completis sex millib; annis
quasi sex mundi etatibus. in septima quiescentium ecclesia mili
cans in celestibus deducetur. Quibusdam aut̄ visum est sextam
mundi etatem que incepit a xp̄o tantuz duraturam qntuz fuit
tempus etatuz precedentius. Dicit enim Abatuk xp̄m in medio
annoꝝ mundo innotuisse. Alij dieixunt q̄ quadringentis an
nis post xp̄m. Alij q̄ quingentis. Alij q̄ mille annis duraret
mundus. quoꝝ falsitatem ostendit p̄s. sequens videt q̄ centum
ḡnacōes sint cōter septē ām septē milia vel ad plus ōcto milia
Sed quia ut dicit Aug. b. 83. q. vltima. Etas hominis aliquā
tanti tempis est qnti omnes precedentes et plures est minoris

xxviii

durationis. ideo nobis incertum est utrum hec ultima seculi etas
equalis futura sit precedentibus aut maior vel minor. Et ut dicit
18 de ciuitate dei. Cesset ergo curiosa hominum calculatio. quod diem
illum nouissimum penitus voluit deus hominibus esse incognitum
Et si apostolus inquirendum prohibuit. dicens non est vobis nosce
tempora vel momenta que pater posuit in sua patre. nemo potest
se inuestigaturum. scimus ergo eum esse venturus et credimus
nostra resurrectionis dominica omnia futuram resurrectionem hominum
Et quia superioris dictum est quod statim post tribulationes antichristi
obscuratis luminalibus venturus sit filius hominis. ideo antichristo
mortuo paucis elapsis diebus pro spacio penitentie veniet Christus
Vnde Danielis. 12. postquam dictum est quod typus desolationis an-
tichristi erit mille. cc. diez et trium annorum et sex mensium statim ad
dictum est. beatius qui expectat et qui puenit usque ad dies mil-
le. 300. et. 35. qui diez numerus precorum exsupat quadraginta
quinq[ue] diebus. Vbi dicit Hiero. interfecto antichristo dies super
numerorum diffinitum. 45. Dominus prestolatur quibus est dominus atque
saluator in sua maiestate venturus. Et Gregorius. super istud Exod
4. de auersione virge in columbariis et reditu serpentis in virginem
Dicit. quod post auersiones in deo qui ut creditur antichristo mox
tuo fidem recipient statim dominus ad iudicium veniet. Ex quo potius
temerari fore de aduentu antichristi faticari. si non licet de Christi
adventu facere computationem. Nam illum aduentum statim iste
sequitur. Ab Quinto ponitur electio resurrectionis: et mittet
angelos suos cum tuba: sicut tuba preuenit principes. sic iudicem
vivos et mortuorum: et vox magna: ista erit vox tubalis. de
qua. 1. Cor. 15. Canet enim tuba et mortui resurgent ante. Et. 1.
Thessala. 4. Ipse dominus in tuba dei descendet de celo ante. Et rursus
Io. 5. Omnes qui in monumentis sunt audient vocem filii dei
et qui audierint vivent. Sonitum huius vocis tubalis quasi ex
terris omnes mortui euigilarunt sicut quandam clamante Christo.
quadriduanus lazarus possit ex monumento. Quid autem sit
illa vox. quibusdaz videatur quod nihil sit nisi Christi venientis presentia
sed nihil sequetur incongruum. sed ad latram vocem manifestam Christus
emittat. cuius virtute omne genns suscitetur humanum Propterea. Vox
domini super aquas deus maiestatis intonavit. Et iterum. Ecce da-
bit vox sue vocem virtutis. Gregorius. resuscitandi corpora. quia enim
vox viventis est sonus. ideo primi resurgentis vox ad nostram
resuscitationem virtute magna operabitur: et congregabunt ele-
atos eius: Dicit Augustinus. 3. de trinitate. Sicut corpora grossiora
interius posita per subtilia et potentiora quodaz ordine reguntur.

Sermo

ita omnia corpora reguntur a deo per spūm vite rationalem. Et ideo qui cquid a deo fit in corporalib⁹ p spūs angelicos expedit. Angeli ergo in illa resurrectione nouissima cineres congregabunt corpora electorum quibus ipse xp̄us animas copulabit. sic et generationes corpora perfecit mediante natura. sed solus ip̄e creatus infudit. Rursus resuscitati electi p angelos aggregabū tur in superiorib⁹ obuiā xp̄o in aera. et sic semp̄ cum dño enim a quatuor ventis celi orientē viz occidentis aquilonis et austri a sumis celoz vscp ad terminos eoz summitas celi est vertex axis. terminus vero est centruz. quocunq; igit̄ loco dispersi fu erint cineres humani. quocunq; flatu agitati. qntūcunq; ab ini uicem disgregati. siue in quatuor ventos siue a supremis ad insima. omnes tñ congregabunt. ita ut nihil ex eis perdatur. ps Custodit dñs omnia ossa eoz viuū ex eis non deretur. ita q capillus capit⁹ non pibit. At Sciendū aliqui os doctores sanctos ex quibus fuit Methodius mart̄ opimari resurrectiones duas futuras. Primaz electorū. scđam vero generalem. naz ad herentes littere Apo. 20. dicunt xp̄m futu⁹ in mundū istum futuramq; hierlm auream in terris. ubi annis mille xp̄us regnabit. et cū eo erunt omnes electi resuscitati gaudentes et vita p fruentes felici. qualem in paradiſo delitia⁹ habitu⁹ erat gen⁹ humanū. post hęc dicunt antixpm futu⁹. et cum eo og et mag og pugnantē alia xp̄m et sanctos eius. sed eo pempto generalis erit resurrection et iudicium meritorū. et tunc electi a terrena felicitate ad celestem gloriam transserent. reprobī vero mittentur in infernum hanc s̄niām Diero. super Ezechielez fabula⁹ asserit. Et sup̄ Danie. casset inquit mille annoz fabula. Sexto ponit supradictorū confirmatio duplex. Prima est exempli: ab arboře sic discite pabolam: ea que denunciaui figurantē: cum iam ramus eius tener fuerit. et folia nata: hoc idem in vere contingit: scitis quia ppe est estas: duplex igit̄ signū p̄pinq; estatis sumitur ex sicu. unū teneritudinis ramoz. alterz nativitatis foliorū: ita et vos cū videritis hęc omnia: scz ab hominatō desolationis. psecutionez ecclesie. signa solis et lune: Hocote quia ppe est xp̄us: ipse veniens ad iudicium: in ianuā Qui in ianuā est p̄pinq; est domui. immo quasi in domo est sic et his signis apparentib⁹ xp̄us in primo erit. Iacto. 5. Ecce iudex ante ianuam assisit. Ad Nota quia ex sicu sump sit similitudinem. cuius quandam folij⁹ primi parentes verenda celauerunt. folia igit̄ sicus exultationes notant puerorū rami vero defensiones. sed cū folia ista late spargentur in mōm.

lxviii

cū ramī defensionū hinc īde flectentur tūc ī primo erit dies
 dñi. qn̄ a auram post meridiē turgūlantes punitur⁹ est hiq⁹
 Vel pœuia sui aduentus compauit extremitati veris cuz teneri
 sunt fūci rāmī ⁊ nata folia. aduentum aut̄ suuʒ compauit esla
 ti et ī ianuā exis̄tenti. Ver omne tps ecclie est post xp̄m q̄
 hyemē reliquit prioris tps. Sicut dr. Cañ. z. Jam hyems trā
 sīt. imber abīt et recessit flores apparuerūt ī terra nra. sed ī
 extremitate huī veris fūci fatua synagoga folioz virentium
 habebit verba lez virentia fidei. tunc p̄ius rigidi rāmi eius te
 neri per obedientiā flectent ad xp̄m. Estas vero est tempus ad
 uentus xp̄i. qn̄ patet que arbores vīne ⁊ que mortue sint. qn̄
 sol seruentioz. lux clarior. dies longior exis̄tit. tunc em̄ erit fer
 uoz caritatis ī electis. seruoze penalitatis ī dampnatib⁹. splen
 dor veritatis longitudo etermitatis. Ipse est xp̄us signis supio
 rib⁹ apparentib⁹ erit ī ianuā. quia ut dicit Cr̄b. Nō multū
 tempis proœdet sed statim xp̄i aduentus occurrit. Me Se
 tunda dīrmatio est iuramenti: amen: ⁊ vere: dico vobis qz n̄
 peeterib⁹ generatio h̄c: lez īdeo z. vel potius ecclie que ē
 ī ultima seculi estate dicente aplo. Nos sumus ī quos fines se
 culoz deuenerūt: donec oia fiant: quasi dicat. non dico vob de
 terminare tps aduentus mei. h̄ duo annūcio vobis. vnuʒ qd̄
 ex figuris p̄ecedentib⁹ p̄inquū me cognoscatis adesse. alteruz
 q̄ huīus ecclie tpsib⁹ que vsc̄ ad finem seculi duratura est
 h̄c oia complebunt. Iḡt dñs qntum sufficiat ī generali nobis
 sui aduentus dīe manifestauit noticiā magnaz de te immatam
 sibi reseruans. que oia efficac̄ concludit sua dicens: celū ⁊ ter
 ra transibunt verba at̄ mea nō preterib⁹t. Hiero. facilius est ī
 quā fixa ⁊ immobilia destruic̄ sermonū xp̄i aliquid decidere.
 Est ergo sensus. possibilius est celū variari aut terrā moueri. q̄
 vt verboz que pd̄iri veritas transmutet. Nota quia nomine
 celī aliqñ aer intelligit. Sicut ī ps. dicit. Volucres celī ⁊ pi
 ces maris. Aliqñ vero ipsum corpus supremuz ī quo fixa sunt
 astra celum dicit. sicut Genebi legitur. q̄ stellas posuit dñs ī
 firmamento celī. alterutro modo celum intelligat p̄manet q̄dez
 substancia eius. sed transibit quo ad qualitatem et motū. nam
 elementa igne precedente iudiciuz purificabunt. Erit enim tūc
 diluvium ignis. sicut noe tpsib⁹ fuit aque diluvium quo oia
 etiam seminaria nascentium que late p̄ totum aerem terram et
 aquam dispersa consument. cessabunt etiā tūc elementoz trā
 simutaciones et agitationes eorum unoquoq̄ suo loco ⁊ sim
 plitatem contento. si quid at̄ persecutionis h̄nt ampli⁹ perficieb⁹

SERMO

quia ignis erit iudicē. aer sutilior. aqua dyaphaneior. terre etiam dabit claritas q̄si cristalli vt credit. terra igit̄ eūz ceteris elementis non transibit de subā in subam. sed a defectu in perditione. a p̄fectione in maiore actum. et a transmutacō ad esse quietū. et intra immutabile. celum etiam ipsum quinto essentie transibit ad claritatem maiorem luminariū. Nam vt dīc Ysa. 30. Erit lux lune vt lux solis a lux solis septupliciter. transibit etiam celum a motu in quietem p̄petuam. Et hoc est qđ d̄ Job 14. q̄ non resurget homo a somno suo donec alterat celum. Et Xpo. 20. dicit q̄ a conspectu iudicis venientis fugit celū et terra. Renouatis itaq̄ supioeibus corpibus a infero ibi verisita bitur illud Ysa. 65. Ecce ego creo nouos celos a terraz nouaz a nō erunt in memoria priora. Af. Nota q̄ celum est spiritus hominis q̄ a celestib⁹ sumit originem. Juxta illud Ius uenatis. Sensus a celesti dimissum traximus arcē. Tertia vero corpus nostre est. formavit enim deus hominem h̄m corp⁹ de limo terre. vtrūq; istoz transit. corpus quod reuertitur in terram unde suctum est. spiritus vero ad dñm redit qui fecit illū ut pro meritis recipiat. ps. spiritus p̄transibit in illo a nō subfictet. post hunc transitum resurrectionis expectamus innuacō nem. quando terrenum corpus humilitatis nostre reformabit salvator quem exp̄ctamus configurans illud corpori claritatis sue. spiritus vero transibit amoris pondere in ipsum supernum conditorem. Qui vt dicit Sapie. 7. Capit omnes spirit⁹ intelligibiles indos et subtile. terra igit̄ transibit in celum. celum transibit nouo modo in dominū. sed non transibunt verba eius quin qđ promisit adimpleat. dixit enim qui sedebat in throno. Ecce noua facio omnia. Xpo. 21. cuius nouitatis gloriam. nouus ipse homo mihi inueterato largiatur p̄fidius q̄ui cum patre et spiritu sancto vivit ic.

Liber predicationum super euangelij dominicalibus. Et in p̄ opus festinatibus sanctoz. Olme impensis per Johannem Zainer Anno domini. 1480. area festu sancti Vitii. Finit filiū